

Vem minns nederländaren Pim Fortuyn idag? I Sverige är det troligtvis få. Ändå var han för inte så länge sen mer eller mindre en ständig nyhet även i svenska massmedia.

Pim Fortuyn bröt igenom i kommunvalen 2002 i Rotterdam i Nederländerna. Därefter låg vägen öppen för att slå sig in i rikspolitiken. Det nya partiet Lijst Pim Fortuyn (LPF) blev också det näst största partiet i det nederländska riksdagsvalet 2002. Dock, Fortuyn mördades och med det sönderföll LPF, för att i riksdagsvalet 2003 reduceras till ett av småpartierna.

Men fenomenet Pim Fortuyn bör inte glömmas. Det finns lärdomar att dra av hur bl.a. svenska massmedia skönmålade honom och undertryckte vad han egentligen sa.

Sanningen om Pim Fortuyn och varför han är så älskad i svenska massmedia

När klasskamrater till den nederländske politikern Pim Fortuyn tillfrågades om hur han var i skolan, var det få som ens kunde påminna sig att han funnits. Efter kommunvalet i Rotterdam däremot var han på allas läppar i Nederländerna, och med mordet på honom blev han världsberömd, åtminstone i Västeuropa.

I svenska tidningar och radio & teve fick Pim Fortuyn en uppbackning som få utländska politiker av hans dimension har fått. Nästan undantagslöst beskrevs han på ett och samma sätt. För att plocka ur högen. Sveriges radios Bryssel-korrespondent Willy Silberstein förmedlade omedelbart efter mordet på honom den 6 maj i P1-Ekot att Fortuyn var en martyr och lät folk på gatan uttala sig, som bedyrade att han var "en demokrat". I P2-programmet "Ring så svarar vi" fredagen den 10 maj, som riktar sig till invandrare, sa Ulf Hagman från Utrikespolitiska institutet att Fortuyn var "för integrering". Den politiske reportern Lena Mellin skrev i Aftonbladet den 7 maj "Mannen som vågade säga sanningen mördades bara några dagar före en väntad valframgång". När Fortuyn samtidigt kallas högerextremist alternativt högerpopulist finns det bara en slutsats att dra. Är du för integrering, säger sanningen och är demokrat då är du OK, fast du är högerextremist.

Men hur denna "integrering" skulle gå till, vad för "sanning" Fortuyn sa och hur "demokratin" ska se ut gavs det inget svar på i massmedia.

Religiös intolerans

Pim Fortuyn var inte så okänd. Han har skrivit ett tiotal politiska debattböcker och han har i årtal idisslat sina idéer i tidningspressen. Alltså vad ville Pim Fortuyn?

Nederländerna sägs vara ett toleransens land, vilket förvånade massmedierna varför ett fenomen som Pim Fortuyn fick ett så stort stöd som han fick. Men toleransen i Nederländerna är inte nödvändigtvis grundad på demokratiska värden. Nederländerna är sen århundraden i huvudsak en krämarnation där handelsmannen tiger och samtycker. Landets sociala och politiska historia kunde lika gärna skrivas som intoleransens. Ända in i våra dagar har vi tre distinkta politiska strömningar. Det konservativa katolska, det liberala protestantiska och arbetarrörelsen. Radio & teve är uppdelat i en katolsk, en protestantisk och en icke-konfessionell kanal. Till inte för länge sedan var fackföreningsrörelsen uppdelad på samma sätt, osv

Det förklarar även att färgade fanns i Pim Fortuyns led. Vid sidan om de 800 000 muslimerna finns i Nederländerna 300 000 invandrade från tidigare och nuvarande kolonier som Surinam, Antillerna etc. De har alltid stått längst ner på samhällsskalan. Hade de nu chansen att som kristna i Pim Fortuyns anti-islamistiska korståg kravla sig upp några pinnhål, hade de mer att

vinna än att förlora. Ett faktum som diskuterades redan vid kommunvalet den 6 mars men som svenska journalister tiger om eller har tagit till intäkt för att Fortuyn inte var rasist.

Agressiv kristendom

Pim Fortuyn hade hela sitt liv vistats i den konservativa katolska miljön. Det är inget förvånande när han hävdar "Kristna innevånare i Nederländerna... har moraliskt sett mer rättigheter än de islamitiska nykomlingarna, därför att de kristna i århundraden har bidragit till uppbygget av vårt land." (1). Åsikten är inte bara en åsikt. Fortuyn krävde att artikel 1 i grundlagen som förbjuder diskriminering skulle slopas. Han förklarade även varför rättigheterna måste vara olika. "Våra koloniala erövringar inspirerades och leddes av en aggressiv kristendom som om tvunget gick över lik. En livskraftig aggressiv kultur som andra kulturer inte kunde sätta sig emot. Kännetecknande för moderniteten är att den kristna kulturen numera saknar denna aggressivitet och även förkastar den. Det gör den kristna kulturen sårbar gentemot andra kulturer som varken har vitalitet eller innehåll - vilket till största delen gäller den islamistiska kulturen..." (2). Det är detta som betyder att "islam är en efterbliven kultur". Därför, säger Fortuyn, "Gulfkriget var även ett krig med en kulturell insats. Den judiskt-kristna-humanistiska mot den islamistiska" (3). Att det kostade hundratusentals människoliv är tydligen en detalj i sammanhanget.

Fattigdom självvald

Nederländerna har liksom övriga västeuropeiska länder trygghetslagar. Ett av dem är lagen om nedsatt arbetsförmåga (Wet arbeidsongeschiktheid / WAO) som kompenserar tillfällig och permanent inkomstbortfall. Det kan gälla arbetsskada men även sjukdomar och olycksfall. Idag får man stöd om arbetsförmågan är nedsatt med 15 procent eller mer. Pim Fortuyn krävde "Jag menar att WAO måste avskaffas helt och hållet och att du får ty dig till socialbidrag om du inte mera kan arbeta. Vill du inte ta den risken då får du ta en privatförsäkring". (4) "Om det nu gäller den offentliga sjukvården, skolan eller socialförsäkringarna; vi måste täppa till munnen på gaphalsarna. Det kommer inga mer pengar." (5). Inte förvånande ville Fortuyn avskaffa barnbidraget, hyresbidraget etc. Privatisering var budskapet "Sen 1986 har jag om och om igen med kraft åskat för en förminskad offentlig sektor, och att vi generöst överlåter åt den privata sektorn att ombesörja servicen". (6).

Om regeringen sa Fortuyn att han ville ha bankdirektören från storbanken ABN-Amro Rijkman Groenink som minister. Han kallade honom slaktare och sa att han var ytterst lämpad att hugga tag i den offentliga sektorn. För som Fortuyn menade "Sett i ett världskonkurrerande perspektiv måste kostnaderna för den sociala säkerheten ner det närmsta årtiondet. Vi kan inte tillåta oss dessa dyra, högskolade arbetslösa. (7). "Människor som inte vill arbeta får vara fattiga". (8).

Ryck undan för facket

Men även för dem som arbetar hade Fortuyn planer. "Vi kan göra ett gigantiskt språng för att flexibilisera arbetet och arbetsmarknaden med att avskaffa fast anställning och ersätta det med tidsbegränsade arbetskontrakt på exempelvis fem år. Det ger företag och institutioner möjlighet att på ett snyggt sätt bli av med en arbetare. Detta håller arbetaren på topp och stimulerar honom att i god tid söka efter ett annat jobb om han känner på sig att arbetskontraktet inte kommer att förnyas". (9). Fortuyn ser USA som förebild "Det enda som hjälper på riktigt är att resolut bryta upp arbetsmarknaden underifrån. Amerikanerna har med sitt jobbskaparmaskineri visat hur det ska gå till och hur det fungerar. Om arbetsmarknadens underkant bryts upp uppstår i den privata och offentliga sektorn en mängd enkla men mycket nyttiga arbeten" (10). Fortuyn ville ha en obehindrad lönespridning liksom rätt åt arbetsgivare att avskeda när de vill. Han sa "Rhenlands

modellen (vilket är det system vi i stort sett har i Sverige) är ett arbetsrelationssystem som på ett långtgående sätt har reglerat arbetsmarknaden. Detta genom kollektiv- och hängavtalen, genom avtalsparternas arbetsförsäkringar... Rhenlandsmodellen är varken mer eller mindre annat än en socialekonomisk diktatur”. (11). “Avtalsekonomin måste ge plats för en ekonomi med individuella kontrakt som ger rum för mångfald och flexibilitet ” (12). Pim Fortuyn ville helt enkelt nermontera den generella välfärden och ersätta dem med rå kapitalism. Han lovade, “Vi ser i marknadssektorn en ofantlig demokratisering. För 80 euro får du en måttbeställd rock, tackvare Internet ” (13)., vilket naturligtvis är en omskrivning av produktion i låglöneländer.

Politisk investering

Att de privatägda medierna väljer att skönmåla Pim Fortuyn är begripligt. Men att det offentligt ägda Sveriges Radio & TV väljer detsamma är mycket betänkligt. Deras rapportering har varit lika ensidig som de privatägdas och utgör flagranta brott på kravet om “opartiskhet och saklighet”.

Varför Fortuyn avbildats så mytärtat har sina skäl. Den svenska journalistkåren har i årtal beskrivit ekonomin som behärskad av “marknadskrafter” som fordrar av näringslivet ett “ledarskap”. Nu är man mogen att överföra samma uppfattning på politiken. Den behärskas av “folkliga krafter” som söker sin “karismatiska ledare”. Pim Fortuyn var den mannen, isynnerhet som han inte hade några kopplingar till det andra världskrigets fascism. Han var dessutom klok nog att avskärma sig från män som Jörg Haider i Österrike och Jean-Marie Le Pen i Frankrike

I en tid då fackförenings- och arbetarrörelsen är svag då satsar den övre medelklassens journalister på den råa kapitalismen och hoppas att de i det nya A-, B-, C-, D-, E-,... klassamhället som uppstår kommer att hamna på B+.

Per-Erik Wentus

Noter

- (1) (www.pim-fortuyn.nl/).
- (2) Elsevier, 5 sept. 1998.
- (3) Elsevier, 31 aug. 1996.
- (4) Elsevier, 23 sept. 2000.
- (5) Het Parool, 8 sept. 2001.
- (6) Elsevier, 30 juli 1994.
- (7) Elsevier, 21 juni 1997.
- (8) Het Parool, 8 sept. 2001.
- (9) Elsevier, 12 febr. 1994.
- (10) Elsevier, 12 okt. 1996.
- (11) Elsevier, 17 dec. 1994.
- (12) Elsevier, 29 dec 1994.
- (13) Volkskrant, 9 febr. 2002.